

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رازداری

اهمیت رازداری از دیدگاه قانونی

• تقریباً در تمام قوانین جاری کشورهای مختلف جهان، پزشکان مکلف به رازداری و حفظ اسرار بیماران خود می‌باشند.

• ماده 648 قانون مجازات اسلامی

حکیم سید محمد حسین عقیلی شیرازی
در فصل اول کتاب خود به نام «خلاصه الحکمه»

- "پزشک باید نگاهدارنده‌ی اسرار بیماران باشد و راز بیماری آن‌ها را خصوصاً بر کسانی که ایشان نمیخواهند مطلع گردند فاش نسازد زیرا که چه بسا بیماری‌ها است که
- پدر از پسر و پسر از پدر
- برادر از برادر و همشیره از همشیره
- و زن از شوهر و شوهر از زن
- که نزدیک‌تر از ایشان به همدیگر کسی نیست مخفی می‌دارند"

اهمیت رازداری از نظر اخلاق پزشکی :

§ احترام به اصل آزادی و استقلال انسانی
(اتونومی) حق کنترل و مدیریت اطلاعات

§ اعتماد و اطمینان بین پزشک و بیمار

§ جلوگیری از صدمات اجتماعی و ایجاد تبعیض

آسیب‌های ناشی از نقض راز داری

صدمات اجتماعی جبران ناپذیر (انگ اجتماعی،
تبعیض‌های شدید و مشکلات شدید خانوادگی مثل فسخ
نکاح و یا طلاق

سوء استفاده از اطلاعات محرمانه توسط شرکتها بیمه
، کارفرما.

مذمت و بی‌آبرویی در نزد همکاران یا خانواده.

چه مواردی را باید راز تلقی نمود

§ اطلاعاتی را که خود بیمار بعنوان راز بیان می کند.

§ اطلاعاتی را که پزشک در طی معالجات خود در می یابد.

§ اطلاعاتی را که پزشک بطور تصادفی بدنبال حضور بر بالین بیمار بدست می آورد.

§ اطلاعاتی را که پزشک بطور غیر مستقیم در اثر تبادل آنها در اتاقها بیمارستانها ، آسانسور... حاصل می کند.

علل شایع افشای راز بیماران :

- جالب بودن موضوع مثل وجود بیماری در یک فرد مشهور (مثل هنرپیشه سینما)

- سهل انگاری ، جدی نگرفتن اهمیت موضوع (عدم احترام به حقوق بیمار)

مشکلات رازداری

✓ دسترسی افراد گوناگون به اطلاعات بیمار

✓ کامپیوتری شدن پرونده ها

✓ بحث راجع به بیمار

✓ دستیابی به پرونده های پزشکی

- لذا باید بسیار دقت شود که افراد گوناگون نتوانند به راحتی به اطلاعات بیمار دسترسی پیدا کنند

- پرونده‌های پزشکی بیماران با ضریب امنیتی خیلی بالا حفظ و نگهداری شود

- راند با دانشجویان و دستیاران

افشاء راز درموارد ذيل مجاز است :

- (1) - رضایت بیمار
- (2) - منفعت بیمار
- (3) - احتمال صدمه به بیمار یا دیگران
- (4) - الزام قانونی (تولد - بیماریهای عفونی - سقط - بیماری شغلی - اعتیاد)
- (5) - دستور داد گاه

در چه مواردی اجازه نقض رازداری داده می شود؟

(1) برای حفظ بیمار از خطر

(2) برای حفظ دیگران از خطر

حفظ بیمار از خطر :

1 - سوء رفتار با کودکان

2 - سوء رفتار با افراد مسن

3 - تهدیدات درون خانواده

نقض رازداری برای حفظ دیگران از خطر :

1- گزارش به مقامات مسئول

ü بیماریهای عفونی

ü رانندگان

ü صدمات ناشی از سلاح یا اقدامات
جنائی

نقض رازداری برای حفظ دیگران از خطر :

2- اطلاع به افراد در معرض خطر

ü بیماران روانی

ü بیماریهای عفونی

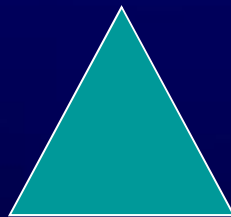
برای حفظ دیگران از خطر :

- ✓ باید خطر متوجه فرد سوم **جدی** باشد .
- ✓ باید احتمال این خطر بالا باشد .
- ✓ راه دیگری جز نقض رازداری برای جلوگیری از صدمه به فرد سوم وجود نداشته باشد .
- ✓ نقض رازداری بتواند مانع خطر شود .
- ✓ صدمه ناشی از نقض رازداری کم و قابل قبول باشد .
- ✓ افشاء راز **فقط** به فرد یا مقامات مسئول یا به افرادی که در معرض خطر هستند و در حداقل لازم انجام گیرد .

تصمیم گیری در مورد افشاء راز

عدم افشاء = صدمه
رسانی به دیگران

افشاء راز = خطر
سلب اعتماد

بهتر است

در صورتی که فرد تحت تعقیب نباشد و یا فرار نکرده باشد قبل از افشای راز بیمار، مسئله با خود بیمار در میان گذاشته شود و سعی شود که حمایت و همکاری قبل از افشای راز جلب گردد و اگر هم حمایت و همکاری جلب نشد حداقل این مسئله که قرار است راز وی آشکار شود به اطلاع خود بیمار برسد

حقیقت گوئی

توجیہات عدم بیان واقعیت

§ جلوگیری از صدمہ بہ بیمار

§ عدم پذیرش اجتماعی

§ عدم تمایل بیمار

توجیہات عدم بیان واقعیت

§ محدودیت دانش و فہم بیمار

§ قابل درک نبودن اطلاعات پزشکی.

§ تکیہ بر اعتماد بہ پزشک

اهمیت و اثرات راستگوئی :

✓ اصول اخلاق عمومی (احترام به خود مختاری انسان)

✓ تمایل عامه مردم

✓ حفظ رابطه صادقانه بین پزشک و بیمار.

✓ نفع بیشتر حقیقت گوئی

✓ احتمال افشاء نامناسب حقایق

✓ اطلاع رسانی برای اخذ تصمیم آگاهانه

✓ خروج از خیالات اوهام و تردید.

✓ توانایی تصمیم گیری برای باقیمانده عمر

✓ برنامه ریزی عاقلانه مطابق با وضعیت واقعی.

✓ جبران اشتباهات و اداء تکالیف.

نحوه بیان حقیقت

- با زبانی کاملاً ساده و قابل فهم
- بیان کامل و صادقانه نباید حتماً بصورت خشن و بی‌رحمانه باشد
- بصورت مختصر و موجز و در حد نیاز بیماران

مستثنیات بیان حقایق

- 1- تمایل بیمار
- 2- عدم ظرفیت بیمار
- 3- اورژانس های پزشکی
- 4- امتیاز درمانی

مشکلات حقیقت گوئی

- 1- سوال از بیمار راجع به تمایل برای دانستن حقایق
- 2- درخواست همراهان برای کتمان حقایق
- 3- برنامه ریزی برای ارتباط آینده در صورت تصمیم به کتمان حقایق

مشارکت دادن خویشاوندان

اطلاع از نحوه عکس العمل بیمار.

حفظ بیمار از اضطراب ناشی از بیماری.

گفتن حقیقت هنگام بروز عوارض ناگوار و خطاهای پزشکی

- کاهش خشم در تعدادی از بیماران
- جلب مشارکت و همکاری بیمار در جهت درمان مناسب
- تحکیم حس اعتماد به پزشک

علت اصلی شکایت از پزشکان
در بسیاری از موارد تلاش برای
دانستن حقیقت بوده است

بیماران اگر آسیب ببینند شکایت نمیکنند

ولی

اگر آزرده شوند شکایت می کنند

گفتن حقیقت هنگام بروز عوارض ناگوار و خطاهای پزشکی

نکته مهم :

- پذیرش خطا به معنی پذیرش انجام درمان غیر استاندارد نیست

• علیرغم بیان حقیقت پزشکی لازم نیست
بیان کند که اتفاق ایجاد شده ناشی از اهمال
کاری و قصور پزشکی بوده است

CASE 1

مرد 32 ساله که چند سال قبل اعتیاد خود را ترک نموده است و اخیراً ازدواج نموده هنگام اهداء خون متوجه شده HIV مثبت می باشد و جهت درمان بیماری خود به شما مراجعه می نماید ، علیرغم توضیحات شما در مورد خطر ابتلای همسر وی ، او شدیداً با اینکه همسرش از بیماری اش مطلع شود مخالفت می نماید . وظیفه حرفه ای شما چیست؟

آیا لازم است رازدار بیمار خود باشیم؟

CASE 2

- خانم و آقای جوانی که قصد ازدواج کردن دارند در جریان آزمایشات غربالگری قبل از ازدواج آزمایش متوجه میشوند VDRL آقا مثبت گزارش شده است و به شما مراجعه میکنند شما آزمایشات تکمیلی در خواست میکنید یک هفته بعد مرد با جواب آزمایشات به تنهایی به شما مراجعه میکند بر اساس جواب آزمایشات ثابت میشود که وی سیفیلیس دارد ولی هیچ بیماری دیگری مثل ایدز و هپاتیت و... ندارد

ادامه

شما با تجویز پنی سیلین سیفیلیس وی را درمان
میکنید و اطمینان دارید که بیماری وی بطور کامل
درمان شده است او از شما خواهش میکند در این
باره به همسر آینده اش چیزی نگوید . دو روز بعد
خانم به تنهایی به شما مراجعه کرده و از شما
خواهش میکند که به صراحت به او بگویید که
همسر آینده اش بالاخره سیفیلیس داشته یا خیر .
پاسخ شما چیست؟

CASE 3

مرد 72 ساله معلم بازنشسته دبیرستان با مشکل درد شکم و کاهش وزن مراجعه نموده است. پزشك معالج پس از انجام بررسی‌های لازم متوجه می‌شود که وی مبتلا به کانسر پیشرفته پانکراس همراه با متاستاز می‌باشد. در حالی بیمار مصرانه از پزشك معالج می‌خواهد که نتیجه بررسی‌های خود را اعلام نماید، فرزندان بیمار در يك ملاقات خصوصی از پزشك می‌خواهند که در مورد بیماری پدرشان به او چیزی نگویند.

ادامه

آنها معتقدند که پدرشان بدنبال آگاهی از این حقیقت که دچار يك بیماری صعب‌العلاج شده است حتماً روحیه خود را می‌بازد و ضربه روحی شدیدی به وی وارد می‌شود. حتی یکی از فرزندان به طور ضمنی پزشك را تهدید می‌کند که در صورت بیان واقعیت به پدرش از پزشك شکایت می‌کند.

در این شرایط وظیفه پزشك چیست؟

CASE 4

خانم 50 ساله خانه دار که یکماه قبل عمل جراحی کله سیستکتومی انجام داده بود با مشکل تب و درد شکم مراجعه نموده است. در بررسی های اولیه مشخص می شود که یک عدد گاز در محل عمل داخل شکم باقی مانده است و منجر به تشکیل آبسه و ایجاد علائم بالینی شده است. بیمار مجدداً عمل جراحی شده و گاز باقیمانده خارج شده و توده چرکی تخلیه می شود.

بعد از عمل جراحی هنگامی که پزشك معالج برای بیان مسئله با همراهان بیمار ملاقات می‌نماید احساس می‌کند که شرایط فرهنگی خانواده بیمار طوری است که احتمال دارد با بیان حقیقت او را مورد ضرب و شتم قرار دهند. از سوی دیگر همراهان بیمار اصلاً متوجه ارتباط این آبسه با عمل کله سیستکتومی یکماه قبل نیستند و بالطبع در صدد شکایت و این مسائل هم نیستند. آیا در شرایط فوق پزشك لازم است واقعیت را با همراهان بیمار در میان بگذارد؟

از توجه شما سپاسگزارم